

Ljubljana, 23./XI. 1922. — II./47.

Posamezna številka 4 K; mesečna naročnina za SHS 16 K jugoslov. Mesečna naročnina za inozemstvo 24 K jugoslov. Sodrugi! Podpirajte naš tisk z zbiranjem naročnikov in z zbirkami za tiskovni sklad. Kdor ne prejema redno lista, naj ga takoj reklamira!

„Delavske Novice“, Ljubljana, Turjaški trg 2.

Javen volilni shod

se vrši

v soboto dne 25. t. m. ob pol 8. uri zvečer
v veliki dvorani „Mestnega doma“.

Delavci, nameščenci, mali obrtniki, vsi na shod!

Za volilni odbor:

Ivan Makuc,
Rajko Osterc,
dr. Milan Lemež,
Peter Leban,
Anton Krhne,
F. Čepešnik,
J. Vidmar.

Danes v četrtek dne 23. t. m. ob pol 8. uri zvečer javen volilni shod v gostilni „Poljšak“, Martinova cesta v Vodmatu.

V petek dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer javen volilni shod na Poljanski cesti v gostilni Koman „Pri Tonkatu“.

Ljubljanske volitve.

Kadar te sovražnik graja in te hoče spraviti drugam, pomeni, da si na pravi poti. Zatorej tiste steze ne zapuščaj, sicer zaideš. Ni je pogubnejše hvale za proletarijat, kot je pohvala od strani buržuazije. Če bi bil ljubljanski razredno-zavedni proletarijat spričo reakcionarnega volilnega reda, ki daje relativni večini absolutno večino na magistratu, postavil svojo lastno listo in s tem omogočil zmago demokratom, predstavljem belega terorja ali pa »Zajednici« najdesnejših elementov buržuazije in njihovih strežajev narodnih socijalcev, bi slišal najlepše himne o svoji načelnosti, značajnosti, doslednosti, prevdarnosti in celo nepomirljivi revolucionarnosti. Te himne bi mu pela buržuazija in pa njeni podrepaniki. Peli bi jih tudi anarhistični »levi« kričači, ki se v najodločilnejših trenutkih, čeprav z navidez tehtnim izgovorom, znajdejo pod eno odejo z buržuazijo.

Ker pa razredno-zavedni proletarijat Ljubljane ni hotel narediti te usluge lastnikom denarne vreče, ampak je postavil enotno fronto proletarijata, ga jemljejo od vseh plati v šolo, da ga podučijo, kaj je prav in kaj ni prav, kaj je n. pr. komunistično in kaj ne. Očitki in nasveti dežujejo od vseh koncev in krajev, da jih človek komaj sproti polovi, zlasti če ima težke in okorne roke. Besede lete tako vseprek, da se komaj kaj razločnega sliši. Če ostro napenjaš uše-

sa razločiš leto, da buržuazija s taktiko ljubljanskega proletarijata ni zadovoljna.

Narodni »socijalisti« pravijo, da naši principi zahtevajo, da bi morali iti sami zase, če že nismo hoteli vstopiti v njihovo »zajednico« z ljubljanskimi veletržci, bankirji in industriji. Mladi in stari demokratje pravijo, da se mora proletarijat v prvi vrsti ozirati na želje svojih delodajalcev in nam kot lep vzgled, kakšen mora biti gospodarju prijeten hlapec, kažejo svoje narodne socijalce. Pri »Napreju« trdi Bernot in njegovi socijalisti Jugoslavije, da more proletarec priti v Ameriko in na Belje le z njihovim priporočilom. Demokratje in radikali, da ne jemljejo v poštev nobene druge delavske stranke, kar priča zgodovina delavskih domov, konzumov in blagajni strokovnih organizacij v Jugoslaviji. S. Gustinčič s tremi mladeniči v Ljubljani in z dvema mladeničema v Belgradu konečno zatrjuje, da sme proletarijat zavzeti občinsko poslopje le v naskoku in z orožjem v roki, nikakor pa ne z gumijevimi kroglicami. Po njihovem zabičevanju ljubljansko delavstvo ne zna postavljati prave enotne fronte proletarijata, to znajo z uspehom delati le »levi« na Laškem, kar je razvidno iz Musolinijeve polomije.

Ker pa je ljubljanski razredno-zavedni proletarijat precej težke hoje in toliko trezen, da ga noge ne zanašajo ne desno ne levo, bo šel lepo naravnost naprej po starem, preiz-

Razpored skrinjic pri ljubljanskih občinskih volitvah.

Št. 1.

Jugoslov. demokratska stranka.

Očetje „Obznane“ in „zakona“ o zaščiti države.

Beli teror.

Orjunci, vojni hujskači in Sokoli.

Delničarji

Trboveljske Družbe,

Slavenske Banke,

„nacionalizatorji“

3.200 milijonov za orožje,

0 za uradnike,

0 za invalide,

bič za proletarijat.

Št. 2.

Zveza Delovnega Ljudstva,

delavcev, nameščencev, malih obrtnikov.

Enotna fronta proletarijata.

Delavska Ljubljana.

80% ljubljanskega prebivalstva.

Proletarci vseh dežel, združite se!

Št. 3.

Socijalistična stranka Jugoslavije.

Razbijači enotne fronte proletarijata.

Agenti demokratov.

Dediči

Antona Kristana Beljskega in predsednika jugoslov. federativne republike Etbina Kristana, za sedaj po Žerjavovi milosti kraljevega komisarja v Ameriki.

Od ljudstva neizvoljeni, od belgrajske reakcije z 22.000 kronami na mesec nastavljeni poslanci.

Peščica zmedencev in zapeljancev.

Št. 4.

Jugoslovanska zajednica.

Desno krilo demokratov + NSS.

Veletrgovci, bankirji, veleindustrijalci in posestniki palač + njihovi hlapci.

Kreditna in Jadranska banka itd.

Zveza industrijev + štrajkbreherji.

Botri „zakona“ o zaščiti države.

Sokolski generalni štab in Wranglovci.

Tisti, ki so 40 let „belili“ Ljubljano.

Se bojujejo v prvi vrsti za Mestno hranilnico.

Proletarijat bo spustil kroglicico v drugo skrinjico.

kušenem potu razrednega boja. Za zapeljivo godbo z leve in desne ob tem potu pa nima pravega posluha.

Kadar zobozdravnik zadene z iglo pacijenta v zobni živec, pacient zavpije. Ljubljanski proletarijat je pogodil s svojo taktiko buržuazijo in njene podrepanike naravnost v živec. Odtod toliko vpitja in kletvic. Enotna fronta proletarijata je najboljša mazilo za prenapetost gospodujočega razreda, je pa tudi hladen curek na razgrete glave tistih, ki se najboljše počutijo v kakšni majhni sektici ali v zakotnem klubu, ker velike akcije proletarskih množic presejajo njih voditeljski talent.

Ko gre otrok skozi velik gozd, žvižga in poje na ves glas, ker ga je strah. Vtis takega otroka delajo ljubljanski »zajedničarji« in njihovi postreški narodni socialci, ki iz strahu pred porazom tako na glas, na dolgo in široko kriče po svojem časopisu in po svojih pičlo obiskanih shodih o zagotovljenih jim tisočih in tisočih glasov ne le veletržcev in velebankirjev, ampak tudi klerikalcev, duhovnov in (Bogu bodi potoženo) tudi komunistov, da utegnejo postati do 3. decembra, ko bo res treba govoriti, docela hripavi.

Desni in »levi« upajo pridobiti proletarijat, da bi se odtegnil volitvam in pomagal buržuaziji, s tem, da venomer trdijo, da je »Zveza Delovnega Ljudstva« zveza komunistov s klerikalci. Dasi dobro vedo, da temu ni tako, le vrte nepre-

homa to lajno, upajoč, da se bo vendar prišla kakega delavca ta melodija. Ljubljanski razredno-zavedni proletarijat, ki je postavil enotno fronto s krščansko-socialnim in socialdemokratskim ročnim in duševnim delavstvom, se tej govoric smeji. Klerikalni podjetniki so ravnotako zoperni delavstvu kot liberalni. Ono jih meče v isti koš. Zato je ravno postavilo enotno fronto zoper vse kapitaliste od najbolj brezverskega do najbolj pobožnega.

Proletarijat ima brez ozira na verske in nacionalne predsodke isti interes. Zato se mora zoper fronto kapitala postaviti fronta dela. Razredno-zavedni proletarijat pa je predstraža in vodnik v razrednem boju, iz katerega ima iziti boljša bodočnost celega proletarskega razreda in človeštva.

Tako je tudi v Ljubljani, tem majhnem sektorju v gigantskem svetovnem boju med Delom in Kapitalom.

Ker pozna razredno-zavedni proletarijat svoj visoki cilj in pot do njega, ni nervozen, kot je nervozna in vznemirjena buržuazija in njeni podrepaniki, ki se bore za obdržanje starih privilegijev. Pot do zmage proletarijata je težka in s trnjem posuta. Izvojevanje volilnega boja v Ljubljani je le neznatna epizoda v tem zgodovinskem pohodu. Zato zremo nanj čisto mirno in s hladnim zaupanjem v sedanjo, zlasti pa v končno zmago.

sedo kandidatu »Zveze delovnega ljudstva« železničarju s. Čepelniku.

S. Čepelnik je orisal težko trpljenje delavstva pod režimom izjemnih protidelavskih zakonov. Da se porazi ta režim, ostaja za delavstvo le ena pot odprta: to je enotna fronta vsega proletarijata. V Ljubljani je prišlo do takega skupnega nastopa delavstva. Obrazovala se je »Zveza delovnega ljudstva«, ki izvira iz širokih vrst proletarijata samega. Mi imamo iskren namen taktiko enotne fronte izvajati do zmagovitega konca. Pri tem se ne bomo ozirali na huronski krik z desne niti na zbadanje z otročiji boleznimi obloženih »levih radikalcev«. 3. decembra bomo oddali volilne kroglice v 2. škrinjico »Zveze delovnega ljudstva.«

Nato je s. Lovro Klemenčič v enournem govoru orisal sedanji položaj proletarijata na celem svetu sploh in v Jugoslaviji ter v Sloveniji posebej. Izvajal je približno sledeče: Po svetovni vojni je bil položaj drugačen kot danes. Delavske množice so se vračale z bojišč napol oborožene in odločene, da si izbojujejo celo vrsto socialnih, gospodarskih in političnih pozicij. Na Ruskem je bila delavsko-kmečka republika boj za svoj obstoj. Na Madžarskem je zavladovala diktatura proletarijata. V Italiji, Franciji, Nemčiji, Angliji in drugod je proletarijat v velikanskih stavkah in drugih akcijah mas pokazoval svojo voljo do odločnega razrednega boja in osvojitve moči. Pod pritiskom teh množic in boječ se za temelje svoje politične in gospodarske oblasti je mednarodni kapital z odnehalno taktiko skušal zadržati zmagoviti pohod proletarijata. 8 urni delavnik, obratni sveti, socialna zakonodaja itd., so sadovi te taktike. Toda kapital ni miroval, ampak je utrjeval pozicijo za pozicijo, da bo v danem trenutku lahko prešel v protinapad. Ta ofenziva kapitala je že tu in danes napreduje v celem svetu. Proletarijat, razbit vsled religioznih, nacionalnih in reformističnih utopij, tega silnega protisunka od strani organiziranega kapitala ni prenesel in padale so druga za drugo prve čase po svetovni vojni zavzete pozicije.

Danes je torej položaj povsem drugačen, kot pa je bil 1919 in 1920 leta. V Rusiji je državljanska vojna končana, delavsko-kmečka republika je zmagovita in izven nevarnosti. Zato pa je v ostalem svetu proletarijat povsod v defenzivi. Danes se bori za ostanke pridobljenih pravic, zoper ukinjenje 8 urnega delavnika, zoper znižanje mezd, zoper reakcijo belega terorja. V Jugoslaviji se bori delavno ljudstvo za najprimitivnejše pravice. Zakon o zaščiti države je odvzel razredno-zavednemu proletarijatu 58 zastopnikov v parlamentu in tisoče občinskih odborikov. Razbil mu je strokovne organizacije. Rekonstruktivno delo delavskih organizacij zadeva ob vsakem koraku na največje ovire in težave. Mezdno delavstvo čakajo še težki boji. Tudi delavno ljudstvo na kmetih ima vedno slabše gospodarsko stališče.

V dobi torej, ko se bori proletarijat za najosnovnejše pravice, za svoje temeljne pozicije, bi bila prava izdaja nad proletarijat, če ne bi skušali ustvariti povsod enotne fronte delovnega ljudstva. Njo smo ustvarili tudi v Ljubljani, na tem majhnem sektorju mednarodnega boja med Delom in Kapitalom. Ni vseeno, če se zidajo palače samo za bogataše, ko zmrzujejo delavske družine po vagonih in kletih; ni vseeno, če delovno ljudstvo postaja vedno revnejše, medtem ko se kapital neprestano kupiči in valja v razkošnosti. Zveza delovnega ljudstva ima voditi boj zoper kapitalistično gospodarstvo v ljubljanski občini, za interese proletarijata. Iluzij nimamo nobenih. Dobro vemo tudi, da se ni zanašati za vztrajnost malomeščanskih elementov v razrednem boju. Mi se nanjo tudi ne zanašamo. Naša pot je jasna: postavljati povsod enotno fronto delovnega ljudstva, ki bo pod vodstvom razredno-zavednega proletarijata ustavila mednarodno zasnovano ofenzivo kapitala. Ni za gorami dan osvoboditve izpod verig, ki duše delovno ljudstvo. (Burno odobravanje.)

Za s. Klemenčičem je s. Fabjančič na primeru fašistovske revolucije v Italiji osvetlil napake reformistične utopijske taktike in zmote »levih«, ki so

šele pozno uvideli ogromni pomen pravilno razumljene taktike enotne fronte. Svoje zmote mora proletarijat trdo plačevati. Mi moramo skušati izogibati zmoti in iluzij desnih in levih. Proletarijat Slovenije ima dovolj razredne zavesti in političnega smisla, da bo znal enotno fronto postaviti ne samo v Sloveniji, ampak tudi v celi državi. (Veliko odobravanje.)

Po zaključnih besedah s. Osterca, ki je pozval delavstvo, male obrtnike in nameščence, da volijo kot mož »Zvezo delovnega ljudstva«, se je shod završil. Vrste razredno zavednega proletarijata v Šiški se množe.

Na dolenski cesti.

Tudi na Barju se kaže očiten napredek v vrstah proletarijata, ki stoji na stališču razrednega boja. To je pokazal tudi javni volilni shod, ki se je vršil pretečeno nedeljo ob 3. uri popoldne v gostilni »pri Plankarju«. Udeležba je bila večja, kot pa smo je bili vajeni na tem koncu. Prostor v gostilni je bil poln zavednega barjanskega proletarijata.

Shod je otvoril s. Vidmar, ki je podelil besedo glavnemu referentu s. dr. Milanu Lemežu. Ta je v izčrpnem govoru razjasnil, kako je prišlo do ofenzive kapitala, ki je l. 1920 izbruhnila na Japonskem in je nato preko Amerike in Anglije preplavila celo Evropo. Nemška izvozna industrija je vsled nizke valute imela silno ugoden položaj in je s svojimi produkti preplavila ves evropski trg. To je imelo za posledico zastoj v industrijah dežel z visoko valuto. Da bi si kapitalisti teh dežel opomogli, so smatrali v prvi vrsti za potrebno, da se znižajo produkcijski stroški, t. j. da se znižajo delavske mezde in da se delavni čas podaljša. Da pa bi kapital dosegel ta cilj, je najprvo začel boj proti proletarijatu na političnem polju. Sleherno mezdno gibanje se je proglašalo kot politična stavka s prevratnimi cilji, pozivala se je na pomoč vlada, da s silo uduši delavske strokovne in politične organizacije. V mnogih deželah so delodajalci s težkim denarijem osnovali slične tolpe, kot so fašisti na Laškem, ki so ubijale delavske voditelje, zažigale delavske domove in razbijale organizacije proletarijata. Ponekod je ta posel vršila tudi sama vlada ali pa v zvezi s fašistovskimi organizacijami. To je bila takorekto kanonada pred naskokom delodajalcev na delavske strelne jarke, to je bila otvoritev splošne ofenzive kapitala zoper delavske mezde, zoper 8 urni delavnik, zoper gospodarske, socialne in politične pozicije proletarijata. Splošna reakcija je zavladovala in v njej odkrit ali prikrat režim belega terorja. Da bi se ubranil popolnemu zaslužjenju, da bi zavzel nazaj svoje stare pravice, je razredno-zavedni proletarijat sprožil geslo enotne fronte na celem svetu. Zoper enotno falango kapitala enotna fronta proletarijata! To geslo je prevzelo delovne množice v vseh deželah, pa tudi v Jugoslaviji in v Sloveniji in posebej v Ljubljani. Ta pot je edino prava. Kdor hoče razbijati enotno fronto proletarijata iz tega ali onega razloga, je izdajalec delavskega razreda, bodisi zavedno ali pa nezavedno. (Splošno odobravanje.) Nato je razložil nastanek in pomen »Zveze Delovnega Ljudstva« in načelno kot tudi taktično stališče proletarijata v zadevi ljubljanskih občinskih volitev v smislu smernic, objavljenih v »Delavskih Novicah« in na naših shodih. Veliki aplavz, ki je sledil govoru s. Lemeža, pove, da pojde delavstvo Barja kot en mož volit »Zvezo Delovnega Ljudstva« in da se zaveda velikega pomena taktike enotne fronte proletarijata.

Ko so še sodrugi Klemenčič, Fabjančič, Osterc in Glavan razpravljali o načelnem stališču enotne fronte in o občinskem programu razredno-zavednega proletarijata, se je shod ob pol 6. uri zaključil.

Občinske volitve v Ljubljani in »trokovni list „Upokojenec“.

»Upokojenec« piše o zvezi s komunisti in klerikalnimi boljševiki, o rudečem in belem papirju itd. To strogo strokovno glasilo največjih revežev v

Karl Marks in Friderik Engels o taktiki proletarijata.

(Iz knjige »Komunistični manifest«. Slovenski prevod od Milana Jakliča.

Izšel v Idriji 1908. Založba časopisa »Naprej«.)

IV. poglavje.

Razmerje komunistov do opozicijskih strank.

»Komunisti se bojujejo za doseg neposrednih ciljev in interesov delavskega razreda, toda v sedanjem gibanju zastopajo hkrati tudi bodočnost gibanja. Na Francoskem se pridružujejo komunisti socialistično-demokratski stranki proti konservativni in radikalni buržuaziji, ne da bi se s tem odrekli pravici kritičnega motrenja fraz in iluzij iz revolucijske zapuščine.

V Švici podpirajo radikalce, a si nikakor ne prikrivajo dejstva, da obstoji stranka iz nasprotujočih si elementov, deloma iz demokratičnih socialistov v francoskem smislu, deloma iz radikalne buržuazije.

Med Poljaki podpirajo komunisti stranko, ki vidi v kmečki revoluciji pogoj narodne osvoboditve, stranko, ki je organizirala krakovski upor leta 1846.

V Nemčiji se bojuje komunistična stranka, čim nastopi meščanstvo revolucijonarno, skupno z meščanstvom proti absolutni monarhiji, fevdalni zemljiški lastnini in malomeščanstvu.

Vzlic temu ne opušta niti za hip prebujevanja zavesti o sovražnem nasprotju med buržuazijo in proletarijatom, da se nemški delavci oborože z družabnimi in političnimi pogoji, ki jih donese buržuazija s svojo vlado, proti buržuaziji in da se v Nemčiji takoj po strmoglavljenju nazadnjaških razredov začne boj proti buržuaziji sami.

Skratka komunisti podpirajo vsepovsod vsako revolucijsko gibanje proti obstoječim družabnim in političnim razmeram.

V vsakem gibanju povdarjajo vprašanje lastnine za osnovno vprašanje gibanja — naj se nahaja oblika lastnine na katerikoli stopnji.

Komunisti delujejo končno vsepovsod za zvezo in sporazumljenje med demokratičnimi strankami vseh dežel.«

Op. ur. Tisti, ki nastopajo zoper taktiko razredno-zavednega proletarijata pri ljubljanskih občinskih volitvah, se torej ne morejo sklicevati na Marksa. Taktika razredno-zavednega proletarijata bi v gotovih zgodovinskih trenutkih lahko bila še vse drugačna, kot je pri sedanjih volitvah v Ljubljani. To vse v smislu marksizma. Ni važno orodje in način, ampak cilj, za katerim

se teži. Tej taktiki se po rusko pravi *revolucijonarni oportunitizem*. Naš cilj je popolna zmaga proletarijata, pot do nje pa, v sedanjih političnih situaciji, enotna fronta. Od enotne fronte, ki stoji pod vodstvom razredno-zavednega proletarijata, pa je še silno daleč do tega, kar priporočata Marks in Engels kot tudi revolucijonarno. Ljubljanski proletarijat se nahaja nekoliko klafter naprej,

redno gibanje proletarijata v Ljubljani napreduje, dokazuje dejstvo, da je bil shod še bolj posečen, kot pa za časa volitve v konstituanto. To dejstvo pa obenem dokazuje tudi, da ljubljanski razredno-zavedni proletarijat odobrava taktiko enotne fronte tako v splošnih delavskih zahtevah kakor tudi v specialnem slučaju ljubljanskih občinskih volitev.

Shod je otvoril sklicatelj s. Osterc, ki je po kratkem nagovoru podelil be-

Volilni shodi delavskega volilnega odbora.

V Šiški.

V soboto, 18. t. m. ob pol 8. uri zvečer se je vršil v Šiški v gostilni pri Šternu volilni shod, ki ga je sklical delavski volilni odbor. Gostilniški prostori so bili popolnoma zasedeni. Shoda se je udeležilo 150 do 200 volilcev, povečini delavcev in nekaj nameščencev. Da raz-

državi se zaganja v skupno listo delovnega ljudstva in hoče vpokojence odvrniti od skupnega nastopa z ostalim delavstvom pri občinskih volitvah. Mi povemo vpokojencem sledeče:

Lista delavnega ljudstva ni klerikalna, ime pove itak vse, to je lista zatiranega in pod terorističnim režimom vladanega duševnega, ročnega in vpokojenega delavca, ne glede na to, kam pripada versko, politično, narodno ali plemensko. Delavno ljudstvo se je znašlo zadnji trenotek sito verig in vladnih mogotcev, da skupno manifestira tretjega decembra in skupno odda svoj glas v drugo škrinjico.

Socialisti Bernotovega kova v Ljubljani so sklepali posebno listo iz ljudi, od katerih nekateri niti vedeli niso, kaj so podpisali, kar je jasen dokaz, da mislijo samo nagajati in delavstvo cepiti. Pravil nam je en kandidat iz Bernotove liste (ime v potrebi na razpolago), da se mu je ponudila lista, da naj podpiše. »Jaz sem se branil, ker sem bil pijan. Toda reklo se mi je, saj je vse glih, in sem podpisal, nevedoč kaj.« Tako lahko imenujemo to listo, **listo »nevem, kaj hočem«**. Sodrugi vpokojenci! Jasno je, da hočejo ti laži-socialisti napraviti med nami zmedo, in tako pripomoči mladi in stari buržuaziji do uspeha. Vemo to, da bodo organizirani vpokojenci protestirali proti pisavi svojega glasila, ki prinaša take zmede v imenu vpokojencev. Mi smo za naše glasilo, prepovedujemo si pa odločno, da bi kak posameznik, ki najbrže še vpokojenec ni, delal v našem listu razkol med nami in ostalimi delavci. Prišli bodo časi, in ti so na vidiku, ko se bodo strnjene vrste vpokojencev in aktivnih delavcev, in strli bodemo skupno verige, da se s tem rešimo vsi skupaj. Mi ne pustimo, da bi nas razni demagogi izrabljali in cepili enotno fronto trpečega in delavnega naroda. Suženjskih verig se bomo iznebili le v skupnem nastopu na političnem kakor tudi strokovnem polju.

Zato apeliram na vas, stari delavci, ne dopustite, da naš list »Upokojenec« udriha čez skupno enotno listo delavnega ljudstva in s tem pomaga sovražnikom delavstva. Upokojencem ni znano, da so večinoma strokovni birokrati na Bernotovi listi, ki popolnoma soglašajo s tem, da daje glavni tajnik **Luka Pavičević** zaupnico celokupni vladi in ministru za socialno politiko **Žerjavu**, ki tako dobro skrbi za upokojence, da smo že umetniki v stradanju. Le tako naprej, videli boste kmalu, kam vodi politika Bernotovcev, ki se popolnoma strinja z današnjo strahovladno demokratov in radikalcev ter od nje sprejema premoženje in domove delavskih organizacij. **J. M. vpokojenec.**

—0—

Beli teror v rudarskih revirjih.

Med svetovno vojno je poslal madžarsko-nemški imperijalizem v revirje Trboveljske premogokopne družbe, zlasti pa v Trbovlje svoje najbolj krute hlapce. Z gladom in bajoneti so gnali rudarje na delo. Kdor se pa ni slepo pokoril, tega so gnali na ciglarino, tam so ga privezali in mučili. Takrat je razobešala družba nemške in avstrijske zastave in polnila svoje žepce z denarjem, ki ga je iztisnila iz krvi slovenskih rudarjev. In profiti so šli med akcionarje v svet, daleč, da so lahko brezskrbno živeli. Nemško-madžarski imperijalizem leži strt na tleh. Njegovi hlapci so šli.

In ob prevratu je izbruhnila na dan vsa ona globoka nezadovoljnost, ki se je zbrala skozi dolga leta trpljenja in ponižanja. Z elementarno silo je izbruhnilo sovraštvo proti izkoriščevalcem. V širokih masah so prihajali rudarji na shode, v strnjenih množicah so hiteli v organizacijo. In potem so obhajali prvič zopet praznik dela, bil je prvi rdeči maj — bil je maj vstajenja.

Ali kmalu je prišlo drugače. Pri družbi so ostali vsi stari, vsi oni, ki so izkoriščali slovenske rudarje v času svetovne vojne. Kmalu so se prilagodili nemški in madžarski ravnatelji, inženirji itd. novim razmeram. Nemško in avstrijsko zastavo so zamenjali s slovensko trobojnico in jugoslovansko državno zastavo. Tako so storili vsi,

zakaj bi tega ne bila storila Trboveljska družba. In kmalu so postali prijatelji z vlado, ker premog je važen gospodarski faktor. Trboveljska družba pa ima monopol na premog v Sloveniji. Ker so pa delavci zahtevali boljše plače in človeka vredna stanovanja in šli za te zahteve v boj, so s tem ogrožali profite družbe. Zato je družba pričela pretiti vladi, da ne more producirati premoga, ker se puntajo rudarji, ki jih hujskajo neodgovorni elementi. In vlada ni poslušala slovenskih rudarjev, poslušala je nemško-madžarsko-francosko kapitalistično družbo. V boju med slovenskim delom in internacionalnim kapitalom se je tako narodna, klerikalna in demokratska vlada postavila na stran internacionalnega kapitala.

V revirje so prišli vojaki in žandarji, da ustrahujejo rudarje in zaščitijo profite družbe in drže pokonci diktaturo internacionalnega kapitala. Pričela so se preganjanja. Niti en mesec ni minulo od železničarskega štrajka 1. 1920, da bi celjski, litijski zapori ne imeli v svojih celicah kakega rudarja. Pod zaščito bajonetov je družba brezobzirno odpuščala vse ji neljube rudarje in vlada ji je pomagala z izganjanjem. Žrtev je na stotine. In poleg tega je družba razpostavila po vseh revirjih svoje špiceljne, ki jih dobro plačuje, agente, ki ji prineso vse na uho.

Odkar pa je zavladala Obznana in zakon o zaščiti države, pa so se preganjanja še postoterila. Na kolodvorih vseh rudarskih revirjev stoje pri vsakem vlaklu žandarji z nasajenimi bajoneti, pazno motreč vsakogar, ki pride v revir. Patrulje so neprestano na potu. Ne mine dan, da bi žandarmerija

ne prišla v rudarsko organizacijo pozvedovat o tem in onem. Če se zbere kje kaka gruča ljudi, že vidijo vstajajoči komunizem. In hitro pride patrolja z nasajenim bajonetom, izvede meni nič, tebi nič osebno preiskavo, pri čemur so udeleženci večinoma izpostavljeni neprijaznostim, o katerih človek v mestu niti pojma nima. Nato sledi ovadba, ki kaže, da vidijo žandarji v revirjih strahove, kjer jih ni, kakor se je že nedavno izrazil nek politični uradnik. Celo tem že predsedata način preganjanja, ki ga najdemo samo še v kaki angleški koloniji.

Hišne preiskave so na dnevnem redu. Pred kratkim so vse premetali rudarjem v Zagorju, prej so to storili v Trbovljah. Tedne že sede v celjskih zaporih rudarji, ki so jih zaprli, češ da so bili v zvezi s komunisti in širili komunistično propagando.

Ta režim belega terorja v revirjih izrabljajo razni sumljivi prijatelji, ki še bolj plašijo rudarje in jim priporočajo ponižnost. Ali rudarji si naj zapomnijo staro izkušnjo življenja. Ponižni so samo sužnji in čim bolj ponižen boš, tem bolj te bodo topli. Edina pot iz tega pekla belega terorja je razredna zavest in krepka organizacija, ki bo ščitila brezpogojno vsakega člana, zlasti če ga zadene bič preganjanja. Gorje, če bi zapustili sodruga v nesreči, takrat ko najbolj potrebuje obrambe in sodružne podpore! Če danes zapustite enega, jutri zadene lahko ista usoda vas same in delavstvo se bo razočaralo in tudi vas zapustilo. **V dobi belega terorja je prva in glavna zapoved brezpogojna solidarnost in jeklena vztrajnost.** V boju zmaga le oni, ki ve, kaj je njegov cilj in drži strnjene vrste in ostane na mestu do konca.

Davčna politika današnjega režima.

Davčna bremena nosi delavno ljudstvo.

Pravice in svobodo uživajo samo bogataši.

Delavno ljudstvo plača 23 milijard, kapitalisti samo 3 in pol milijarde.

Demokratsko-radikalna politika v SHS se najlepše zrcali v državnem proračunu za leto 1923./24.

V tem proračunu se predvideva, da delavno ljudstvo, ki nima nobene svobode in pravice, plača sledeče:

posrednje davke in takse od		Bogataši, buržuazija plača samo	
1. carine	337.310.000 Din	neposrednega davka	622.299.500 Din
2. trošarine	1.049.991.375 "	poslovni promet	250.000.000 "
3. monopoli	1.327.265.250 "	Skupaj	872.299.500 Din
4. menjave denarja	1.140.000.000 "		3.489.198.000 K
5. prometne ustanove	1.540.481.950 "		
6. industrija	390.510.779 "		
Skupaj	5.785.559.314 Din		
	23.042.237.256 K		

Delavno ljudstvo torej prenaša 20.000 milijonov kron več davka kakor buržuazija.

Te dni so prinesli listi značilno vest iz Beograda. Vršil se je ministrski svet, ki se je pečal z gmotnim vprašanjem državnih nameščencev, ki žive danes v skrajni bedi, zlasti takozvani nižji uslužbenci, katerim je vlada v času naraščanja draginje še vzela stran, namesto, da bi jim bila pridjala. Da ne pojde več tako naprej, to čuti sedaj tudi že vlada sama, ali ona hoče izganjati hudiča z belcebubom. Vlada hoče dati državnim nameščencem najprej nabavni prispevek. Toda finančni minister zahteva kritja. In to kritje ima že pripravljeno — v novih indirektnih davkih, to se pravi, da hoče še bolj obdavčiti vsakodnevne potrebščine.

Novi indirektni davki pomenijo nov val draginje, novo naraščanje cen življenjskim potrebščinam. Vlada ne išče novih dohodkov pri kapitalističnem razredu, z obdavčenjem kapitala. To je tudi čisto razumljivo, ker taka davčna politika je v popolnem skladu s politiko belega terorja, s politikom zakona o zaščiti države.

Buržuazija stremi za tem, da odvali vsa bremena na ramena ročnega in duševnega proletariata. To je pa najlažje s pomočjo indirektnih davkov, t. j. s pomočjo carine, konzumnih davkov itd. Pri nas so obdavčene vse najvažnejše življenjske potrebščine: sladkor, kava, riž, olje, sveče, električna razsvetljava, meso itd. Najhuje pa so obdavčene stvari, ki se uvažajo iz inozemstva. Indirektni davki pomenijo naraščanje draginje. Zato je smešna ak-

cija vlade zoper draginjo, ki na drugi strani napoveduje nove indirektno davke. Kaj pomaga dajati državnim nameščencem nabavni prispevek, ko ga pa na drugi strani zopet nazaj pobira v obliki indirektnih davkov.

Davčna politika naše vlade temelji skoro izključno na indirektnih davkih. Ti so tvorili:

1. 1919/20	64 %	vseh dohodkov
1. 1920/21	66 %	"
Najvažnejši indirektni davki so carine. Teh je bilo:		
	predvideno	plačano
1919/20.	165 milj. Din	202,7 milj. Din
1920/21.	492 "	786,3 "
I. VI. 31. XII. 1921.	286,7 "	552,6 "
1922	1227 "	"

Na vsakega posameznika je prišlo carine na leto:

1919/20	17,49 Din,
1920/21	67,83 "
I. VI.—31. XII. 1921	81,73 "

To pomeni, da so se carine zvišale od proračuna do proračuna:

1919/20 — 1920/21	300 %
1920/21 — 31. XII. 1921	22 %

Poleg carin imamo še konzumni davek. V posameznih deželah je prišlo konzumnega davka na osebo v proračunskem letu 1920/21:

Srbija in Črnagora	7,68 Din.
Bosna	8,39 "
Dalmacija	50,94 "
Hrvaška	25,59 "
Slovenija	28,05 "
Banati	31,24 "
v celi državi	17,41 "

Povprečno lahko računamo, da pride danes na eno osebo na leto 100 Din. indirektnih davkov. Delavska družina s štirimi osebami plača danes 400 Din indirektnih davkov.

Ali danes ni nikogar v parlamentu, ki bi branil interese ročnega in duševnega proletariata pred to davčno politiko buržuazije. Delavskih zastopnikov ni v parlamentu. Proletariat je brez politične stranke, ki bi branila njegove interese proti buržuaziji in mobilizirala široke mase delovnega ljudstva proti taki davčni politiki.

Davčna politika današnje vlade je verna slika režima belega terorja proti proletariatu. Zato je življenjska potreba širokih mas delovnega ljudstva, da stvori enotno fronto proti kapitalističnemu razredu in vodi razredni boj množic.

Strokovno. Premikalnemu osebju na postaji!

Cenjeni sodrugi, trpini in tovariši!

Znano Vam je o strašno nevarni in naporni službi premikalnega osebja. Izpostavljeni smo največjim vremenskim neugodam v času zime: deževnem, sneženem, ledenem in vetrovnem vremenu, gaziti moramo blato in sneg v vsakem času ponoči in podnevu. V naši službi ne poznamo praznika, ne lepega, ne grdega vremena. Ko nastopi čas službe, smo enaki vojaku v strelskem jarku. Ne posedamo po barakah, edina peč nam je sonce, ki poleti strašno peče, pozimi pa ne da nobene toplote. Spenjati in odpenjati moramo vozove z največjo prisotnostjo duha in v strašni nevarnosti za življenje. Premikači ne umiramo doma, temveč v svoji službi, ki jo opravljamo vestno. Radi strašne revščine, ki vlada med tem osebjem v obleki, v obutvi itd., je še to, kar imamo, silno slabo in iznošeno od neprestanega plazenja med raznimi cevmi, med vozovi in zavorami. Izpostavljeni smo najhujšim boleznim, kakor trganju po ušesih, v glavi, naše noge so polne revmatizma, skratka, ako trdimo, da naša obleka že ni bila suha cela dva meseca, smo s tem povedali bridko resnico. Zato sklicujemo konferenco vsega premikalnega osebja južne železnice v Zidani most v nedeljo dne 19. novembra t. l. dopoldne ob 10. uri v gostilni »Mozar«.

Vaša naloga je, da se med seboj pogovorite in izvolite iz svoje srede delegate, čim več, tem boljše, da pridejo na konferenco tudi z vaše postaje, da se skupno pogovorimo in napravimo potrebne sklepe ter jih odpošljemo na merodajna mesta. Pogovorite se med seboj brez razlike, kateri strokovni organizaciji pripadate.

Torej na svidenje pri g. Mozarju v nedeljo dne 19. novembra dopoldne!

S sodružnim pozdravom **zaupniški odbor.**

ŽELEZNIČARSKI KOLEDAR ZA LETO 1923, lično vezan, je že izšel in se razpošilja. Stane 10 Din. — Železničarji, podvizajte se z naročilom, ker se je koledarjev tiskalo le majhno število.

Kongres brivskih delavcev.

Savez brivskih delavcev v Beogradu naznanja vsem pododborom in podružnicam pokrajinskih zvez v: Beogradu, Ljubljani in Sarajevu, da se vrši dne 29. in 30. novembra 1922 v Brodu na Savi **zemaljski kongres** s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev kongresa in volitev predsedništva;
2. določilo dnevnega reda;
3. izveštaj pokrajinskih zvez;
4. ujedinjenje;
5. spremembe in popolnitev pravil;
6. volitev centralne uprave;
7. orijentacija saveza;
8. volitev delegatov za splošni strokovni kongres;
9. raznoterosti.

Pozivljajo se vsi pododbori in podružnice, da nemudoma skličejo svoje zbere z goraj označenim dnevnim redom in po navodilih navedenih v razposlanem cirkularu.

Uprava Saveza brivskih delavcev.

Osrednje društvo brivskih in vlasuljarskih pomočnikov za Slovenijo je temu pozivu ustreglo in so izvoljeni kot delegati za brivski kongres sodrugi: Ivan Dorčec in Dragotin Mamuzič.

Pozivljajo se vsi brivski delavci v Sloveniji, da do dne 26. novembra 1922 predložijo svoje eventuelne predloge upravi Osrednjega društva brivskih in vlasuljarskih pomočnikov za Slovenijo, da jih ona izroči delegatom kongresa.

Krojači, pozor!

Sodrugi krojači se nujno opozarjajo, naj ne potujejo v Avstrijo, ker tam vlada pri moških, kakor tudi pri damskih krojačih velika brezposelnost. — Krojaška stavka v Sarajevu traja že sedmi teden, ker hočejo sarajevski krojaški mojstri izkoristiti valutno špekulacijo, da bi jim ne bilo treba zvišati plač. Nadalje hočejo mojstri radi pomanjkanja naročil tedenske plače odpraviti in vpeljati zopet delo na kos. Ker si pomočniki ne pustijo vzeti izvojenih pridobitev traja stavka dalje.

Solidarnost pomočnikov je popolna. Radi tega naj ne potuje nikdo v Sarajevu. Mezdno gibanje v Zagrebu je že končano, ravno tako v Beogradu, kjer so dosegli 75 odstotkov. Tudi v Novem Sadu so si pomočniki izvojevali 20 odstotkov.

Sodrugi!

Strokovna šola, ki se je dosedaj vršila v ponedeljek in četrtek, odpade na ponedeljek, ker se nadalje vrši vsak torek in četrtek.

Mednarodni pregled.

Volitve na Angleškem.

Prejšnji teden so bile volitve v parlament na Angleškem. Razpust starega parlamenta in nove volitve so izzvali angleški konzervativci, ki so uporabili homatije na Turškem, kjer je kakor znano zastopal Lojd Žorž potrebo vojne intervencije, da so razbili vlado (ki so jo tvorili konzervativci in narodni liberalci). Nas zanima pri teh volitvah posebno nastop delavstva. Prvič je šlo delavstvo v volitve na Angleškem z javnim programom. Angleška delavska stranka je po pravici zveza raznih delavskih strank in predstavlja uresničitev enotne fronte proletarijata na političnem polju. V delavski stranki so združene vse delavske stranke in zastopniki vseh velikih strokovnih zvez. Od socialističnih desničarjev do komunistov so nastopile vse z enotno listo in z enotnim delovnim programom za parlament. Stranke in skupine v delavski stranki združene so vezane le v toliko, v kolikor jih veže skupni minimalni program, sicer pa imajo v svojem delu proste roke, kakor je podobno enotno fronto stvoril tudi ljubljanski proletarijat za občinske volitve. Program delavske stranke zahteva predvsem poddržavljenje rudnikov, železnic, pošt, telegrafov itd. Zahteva strogo izvajanje osemurnega delavnika, skrb za brezposelne, zahteva izpremembo davčne politike, tako da se uvedejo progresivni davki na velika premoženja in odpravijo carine in davščine na živila in druge življenske potrebščine itd. — Volitve so prinesle delavski stranki ogromen uspeh. Treba primerjati le te številke.

Leta 1918. je bilo izvoljeno (z Irsko):
konzervativcev 442 (4.300.000 glasov)
narodnih liberalcev 133 (1.450.000 glasov)
delavske stranke 73 (3.400.000 glasov)
neodv. liberalcev 28 (1.300.000 glasov)
irski republikanci 73 (490.000 glasov)
irski nacionalisti 7 (250.000 glasov)

Leta 1922. (brez Irske):
konzervativcev 446 (5.300.000 glasov)
delavska stranka 142 (4.300.000 glasov)
narodni liberalci 52 (1.200.000 glasov)
neodv. liberalci 57 (2.000.000 glasov)
razni 8

Omeniti moramo, da je med izvoljenimi veliko levičarskih poslancev, do čim je n. pr. bivši minister in eden glavnih stebrov II. internacionale Henderson propadel. Propadel je tudi Lord Čerčil, glavni vojni hujskač in bivši vojni minister, ki je zagovarjal vojno ekspedicijo proti boljševikom.

Zadnji dogodki govore jasno, da so angleški konzervativci ravno taki imperialisti kakor Lojd Žorž in da znajo ravno tako kakor on rožljati s sabljo. Njihov protest proti vojski s Turčijo je bil le — volilni maneuver. Zato bodo gotovo druge volitve še pomembnejše, ker delavski stranki manjka le še en milijon volilcev (ki jih je 20.000.000 v Angliji) in bodo najmočnejša stranka.

Teror v Južni Afriki.

17. t. m. sta bila obešena dva delavca v Pretoriji zavoljo udeležbe pri ogromni stavki v Johannesburgu. Na morišče sta šla pevajoč »Rdeči prapor«. Delavstvo je bilo silno ogorčeno, ker nista bila pomiloščena in prišlo je po vseh večjih mestih do krvavih demonstracij.

Smrtne obsodbe v Južni Afriki.

Angleški kapital do skrajnosti izkorišča domače delavstvo v južni Afriki, ki dela v tamošnjih rudnikih. Angleški kapitalisti ravnajo z delavstvom slabše kot s sužnji. Letos marca meseca je prišlo vsled tega do velikega štrajka in do bojov, v katerih pa so delavci podlegli. Nato so jih na tisoče vrgli v ječe, ki pridejo vsi pred izjemno sodišče, ki sestoji iz treh generalov. Pred kratkim je to sodišče obsodilo na smrt dva rudarja. Angleška rudarska zveza je poslala vsled tega najostrejši protest južnoafriški vladi. Tako umirajo delavci kot žrtve boja za osvoboditev in kaj stori za te delavce amsterdamska strokovna internacionala? Nič!

Beli teror v Ameriki.

V obljubljeni deželi meščanske »svobode« in demokratizma se završuje krvava igra junaškega boja ameriških rudarjev. Nekaj sto rudarjev stoji pred razrednim meščanskim sodiščem. Obtoženi so umora in nekaterih drugih zločinov. Temelj za te obtožbe tvorijo policijske ovadbe in detektivska poročila o spopadih med štrajkujočimi in privatnimi armadami premogovnih baronov. Četudi so te bele bestije ubile mnogo rudarjev, ni prišel noben izmed njih pred sodišče. Nasprotno pa naj postanejo rudarji žrtev maščevanja meščanstva. Silno brutalno postopajo sodišča v onih krajih, kjer je delavska organizacija slaba in kjer so porotniki le orodje v rokah premogovnih baronov.

Dopisi in razno.

Škofja Loka. Ravnateljstvo klobučne tovarne v Škofji Loki, kakor sem zvedel od tamošnjih delavcev, mi grozi, da me izroči sodišču. Ker mi je pa vzrok neznan, prosim, da se to kmalu zgodi, da ne bom živel v dvomu in da bom izpovedal tam to, kar imam na srcu. Če je pa že zasmrdelo v javnost, je to samo znak, da nekaj ni v redu. Zboljšajte delavstvu njihov suženjski položaj in gorovice bodo utihnile. — **Ivan Franko,** bivši mizarski pomočnik v tovarni.

Zavijači. Prejeli smo: Pred kratkim se je vršila poravnava med g. Čobalom in s. Mlakarjevo pred sodiščem v Ljubljani, na podlagi katere povlačuje g. Čobal tožbo proti s. Mlakarjevi, ker je ona izjavila, da ni imela namena žaliti g. Čobala. Ta izjava naj bi ostala pri sodišču in stvar bi se mirno končala. — Ali cigani niso bili s tem zadovoljni, temveč so iznesli brez dovoljenja s. Mlakarjevo v »Napreju«. V zahvalo, da je s. Mlakarjeva stvar na lep in pošten način poravnala, so neki cigani izkoristili to in skušajo s. Mlakarjevo sedaj blatiti v »Napreju«. — Takega postopanja so zmožni le podležji.

Trbovlje. Tudi delavci iz vzhodnega obrata se moramo enkrat oglasiti v »Delavskih Novicah« glede naših preganjancev, da ne bo javnost mislila, da se nam prav dobro godi. Pri nas imamo par paznikov, ki prav surovo postopajo z delavci. Ukažejo n. pr. najprej kako delo, ko pa je treba zmeriti, koliko je delavec naredil, da potem dobi pošteno plačano, se ti gospodje pripravijo z delavci in jih nazivajo z raznimi priimki, ki ne spadajo med izobraženo delavstvo. Ali, gospodje, povemo vam, da rudarji tega obrata ne bomo tega dalje trpeli. Za enkrat ne bomo dajali imen

na javnost. Ako pa ne boste, gospodje, drugače postopali z delavci, pridemo drugič z imeni na dan, da bo javnost vedela, kakšne preganjance in izkoriščevalce delavstva imamo. Rudarjem pa pravimo: »Vsi v Zvezo Rudarskih Delavcev«, ki bo postavila uzde prenapetostem.

Prizadeti delavci.

Trboveljsko pismo.

Naš kraj je precej znan, veste tudi gotovo koliko prebivalstva šteje in v tem velikem industrijskem kraju vodi upravo gerent (reci in beri) s tremi sosvetovalci. Druge važne gospodarske posle pa vodi uniformirani sosvetovalec, ki je seveda v vseh zadevah pod strogo kontrolo predpostavljenega. Čuje se tudi, da je pisarna že premajhna za tako velik uradniški aparat. Kaj mislite, ali ne bi bilo na mestu, ko bi se pričela večja zbirka za novi magistrat, saj materiala ne manjka pri nas, in občini bi jaz iz svojih neposejanih gozdov gotovo dovolila les brezplačno, kolikor se ga bi rabilo. Pa še bolje bi bilo, da se razpišejo občinske volitve, saj se jih že vesele (?) gotovi gospodje, sicer pa živimo v demokratični državi. Vlada bode gotovo tudi upoštevala voljo ljudstva. Ker je cela zadeva le v dobrobit cele občine, gotovo uvidevate gospod urednik, da je upravičeno, če Vam malo potožimo, sicer se gerentstvo pri nas še uzakoni ali pa še celo podeduje, ker pri nas najraje vse v zlahti ostane — kar kaj nese. Drugič ali pa ob priliki občinskih volitev pa Vam še obširneje poročam. Do takrat Vas pozdravljam Firbic L.

Pevska šola. Pevsko društvo »Cankar« otvori z 15. nov. za svoje člane pevsko šolo — šestmesečni pevski tečaj. Poduk bode obsegal sledeče predmete: teorija, vaje v petju, deklamacije in glasbena predavanja. Poduk je za člane brezplačen. Le edino z pevsko šolo si ustvarimo dobre in izurjene pevce. Skrbeti nam bode pa tudi za pevski naraščaj, da si tako zasiguramo bodoče pevske moči. Vsak zavedni delavec, ki ima veselje do petja ter posluh naj pristopi v delavski pevski krog. Obžalovanja bi bilo vredno, da ne bi spravili lepo številni delavski pevski zbor skupaj. Skrbeti moramo pa tudi zato, da bodo delavska pevska grla donela edinole v delavskem zboru. — Vsakdo ima lepo priliko, da se izobrazi v pevski umetnosti in pripomore, da bode delavska pesem mogočno zadonela v čast njej — in v ponos zavednim pevcem majestetičnega proletarijata. —

Priglasite se v polnem številu. Že sedaj nas je lepo številce toda vse premajhno za ogromni proletarijat, več nas mora biti! Vsak pevec delavec k nam, proč od tam, kjer ni vaše mesto! Redne pevske vaje se vrše vsaki torek

Razvoj svetovnega kapitalizma v zadnjih 30. letih.

(Nadaljevanje.)

Gospodarski in socialni boji.

S tem, da je svetovni kapitalizem osredotočil gospodarstvo celih držav v rokah par kapitalističnih družb, in ko je omejil kapitalistično tekmo, je začel nastopati proti delavstvu kakor celota, nasilno in neusmiljeno. Povečal je in poostril izkoriščanje širokih mas delavnega ljudstva, s tem da je izkoriščanju v tovarnah, delavnicah in pisarnah pridružil še izkoriščanje potom samovoljnega dviganja cen in drugih življenskih potrebščin. Oboroževanje držav je doseglo svoj višek in potom velikanskih davkov, ki so bili potrebni za oboroževanje in vzdrževanje milijonskih armad je izropanje delavstva, kmetov, roko-delcev in malega ter srednjega meščanstva bilo še bolj povečano. Večina inteligence (duševnih delavcev), ki je zaposlena v obratih in trgovskih podjetjih je bila proletarizirana. Prepada med nazadnjaškimi malimi obrati (obrtništvom!) in modernimi veletovarnami, ki so opremljene z najmodernejšimi stroji se je povečal in posledica je bila: propad obrtništvu. Tako je kapitalizem stvoril v tej dobi srednji stan, ki od dne do dne gospodarsko bolj in bolj propada, ki neodločno niha med reakcijo in revolucijo in ki se vedno bolj udaja obupu. Ta srednji stan tvorijo mali kapitalisti, rentniki, ki žive od obresti svo-

in petek ob 8. uri zvečer, poduk v pevski šoli pa vsaki torek od 8.—9. in od 9.—10. ure pa petje; pričeni z 21. nov. v Delavskem domu, II. nadstr., Turjaški trg. — Zavedni delavci pevci! Pristopite v edini vaš delavski pevski zbor.

Društvo priredi letos svoj **I. Silvestrov večer.** Na kar že sedaj opozarjamo. Podrobnosti se objavijo kasneje.

Načrt novega kazenskega zakonika in delavstvo.

V četrtek je predaval v Ljubljani o novem kazenskem zakoniku in delavstvu ter o smrtni kazni socialni demokrat s. dr. Jelenc. Pred predavanjem mu je dal navzoči policijski uradnik razna navodila zlasti da ni pripuščen debata. Dolžnost s. Jelenca kot socialista bi bila, da bi bil to navzočim takoj naznanil in v protest odklonil predavanje pod takimi pogoji. Ali s. Jelenc je nato predaval na način, ki je izzival med navzočimi odpor, ker je pokazal, kako ne sme predavati socialist o kazenskem zakoniku, ki je glavno orožje buržuazne države. Da, na nekaterih mestih je razvijal naravnost kontrarevolucionarne nazore, ki so izzvali ostre medklice. Zlasti čudno pa je bilo njegovo vedenje napram navzočemu policijskemu uradniku, tako da je dobil človek utis, da predava njemu, ne pa poslušalcem.

Takih predavanj delavstvo ne potrebuje in s. Jelenc naj bo prihodnjč malo bolj previden, ne napram policiji, marveč v prvi vrsti napram delavstvu.

Prepoved debate pa zopet jasno kaže, kako globoko tičimo v reakciji. Niti navzočemu vseučiliškemu profesorju ni pustila policija govoriti. Oblast se ravna po vzgledu Avstrije, ki je propadla radi tega, ker ni bilo svobode. Ista usoda je zadela Rusijo. Kdor zapre vse ventile, izpostavi kotel nevarnosti, da eksplodira.

Poslano.

Izjava.

Kar sem govoril proti Franu Senica, preklicujem, ker je bila neresnica glede pisma, in da ga je on po moji napačni trditvi pisal proti Ivanu Avsec.

Trbovlje, 16. novembra 1922.

Lapornik Martin, rudar.

Preklic.

Podpisani preklicujem svoje obrekovanje napram Francu Kramarju in se mu zahvaljujem, ker je odstopil od tožbe.

Železnik Rudolf.

Darove za tiskovni sklad priobčimo prihodnjč.

jih malih prihrankov, mali obrtniki, mali kramarji. V delavskem razredu, ki ga je zbral imperijalistični kapitalizem v ogromnih velepodjetjih, v velikanskih industrijskih mestih, raste odprna sila, proti ogromnim, združenim organizacijam kapitala nastopajo silne, združene organizacije proletarijata, ki se v njih brani zoper povečanja izkoriščanja in proti vedno rastoči vojni nevarnosti. Osamele stavke, ki so omejene le na posamezna podjetja, več ne zadostujejo za obrambo delavskih pravic. Proti ogromni organizaciji kapitala začne proletarijat uporabljati bolj uspešne načine boja: gospodarsko in politično splošno stavko, ki se razteza po celih industrijah, celih pokrajinah in po celih državah. Toda kapitalizmu je v teh časih uspelo pridobiti del inteligence, malo meščanstva in celo majhen del delavstva, da se izneveri svoji razredni dolžnosti, ker ji dovolijo kapitalisti skromne odpadke iz svojih dobičkov. Doba imperijalizma se ne odlikuje le po tem, da široke mase delavstva padajo relativno (v primeri s prejšnjim dobo) in absolutno v vedno večjo revščino, ampak tudi po tem, da se del delavske aristokracije (delovodje, polirji, predelavci itd.) udinjava vladajočemu kapitalizmu za par judeževih grošev. Del delavskega razreda, del inteligence in malo meščanstvo je soudeležen splošnega ropu, ki ga vrši kapitalizem po celem svetu.

(Dalje prihodnjč.)